

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL TÂRGU MUREȘ

Târgu Mureș, str. Justiției, nr.1, județul Mureș

Telefon 0265-263694, fax 0265-269.199, email ca-tgmures@just.ro

SECȚIA A II-A CIVILĂ,

DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

**MINUTA
ÎNTÂLNIRII PROFESIONALE
DIN TRIMESTRUL I, 2018**

pentru unificarea practicii judiciare și formarea profesională continuă

- 1. Contencios administrativ și fiscal. Calculul termenului de prescripție în materie fiscală în ceea ce privește stabilirea impozitului pe venit, sub imperiul vechiului Cod de procedură fiscală. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție.*
- 2. Contencios administrativ și fiscal. Legalitatea deciziei de impunere emisă în temeiul unei decizii a Curții de Conturi prin care s-a constatat că impozitele pe clădiri și terenuri au fost subevaluate ca urmare a greșitei delimitări/zonări.*
- 3. Contencios administrativ. Stabilirea taxei de timbru în cazul căilor de atac promovate de către instituții publice.*
- 4. Civil. Tipul de hotărâre (sentință sau decizie) pronunțată de instanța de apel în ipoteza admiterii excepției de necompetență materială și declinării în favoarea instanței competente.*

5. *Civil. Invocarea prescripției dreptului de a cere executarea silită/perimării executării silite/a altor apărări similare în cadrul contestațiilor la executare formulate pentru anularea unor acte de executare silită subsecvente, iar nu în cadrul contestației la executarea silită însăși, formulată în termenul legal. Consecințe.*
6. *Civil. Posibilitatea invocării clauzelor abuzive din cuprinsul titlului executoriu - contract de credit - în cadrul contestației la executare.*
7. *Civil. Excepția netimbrării cererilor de intervenție (accesorie, principală, forțată), chemare în garanție, arătare a titularului dreptului. Momentul punerii în dezbatere. Soluția. Calea de atac.*
8. *Contencios administrativ. Limitele investirii instanței de contencios administrativ în raport de exprimarea expresă a autorității publice în sensul unui „refuz nejustificat” de emitere a autorizației de construire. Efectele emiterii certificatului de urbanism în scopul „intrării în legalitate”, în contextul în care în zonă există o interdicție temporară de construire până la întocmirea PUZ –ului.*
9. *Civil. Admisibilitatea recursului incident având ca obiect soluția pronunțată de instanța de fond privind reducerea onorariului avocațial, în contextul în care recursul principal vizează soluția pronunțată asupra cererii principale.*

*****

1. Contencios administrativ și fiscal. Calculul termenului de prescripție în materie fiscală în ceea ce privește stabilirea impozitului pe venit, sub imperiul vechiului Cod de procedură fiscală. Momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție

Materia: contencios administrativ și fiscal

Subcategorie: financiar fiscal

Obiect ECRIS: anulare act administrativ

Acte normative incidente: O.U.G. nr. 52/2017

Potrivit opiniei unanim exprimate, termenul de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili și a determina impozitul pe venit datorat sub imperiul vechiului Cod de procedură fiscală, se prescrie în termen de 5 ani și începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a constituit baza de impunere care a generat creanța fiscală.

Argumente:

În ceea ce privește termenul de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili și a determina impozitul pe venit datorat sub imperiul vechiului Cod de procedură fiscală, prezintă relevanță art. 91 din O.G. nr. 92/2003 a cărei denumire marginală este „Obiectul, termenul și momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a dreptului de stabilire a obligațiilor fiscale”, precum și art. 23 din O.G. nr. 92/2003 intitulat „Nașterea creanțelor și obligațiilor fiscale”.

Astfel, potrivit prevederilor art. 91 din O.G. nr. 92/2003:

„(1) Dreptul organului fiscal de a stabili obligații fiscale se prescrie în termen de 5 ani (subl. ns.), cu excepția cazului în care legea dispune altfel.

(2) Termenul de prescripție a dreptului prevăzut la alin. (1) începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a născut creanța fiscală (subl. ns.) potrivit art. 23, dacă legea nu dispune altfel”.

De asemenea, în temeiul dispozițiilor art. 23 din O.G. nr. 92/2003,:

„(1) Dacă legea nu prevede altfel, dreptul de creanță fiscală și obligația fiscală corelativă se nasc în momentul în care, potrivit legii, se constituie baza de impunere (subl. ns.) care le generează.

(2) Potrivit alin. (1) se naște dreptul organului fiscal de a stabili și a determina obligația fiscală datorată.”

Coroborarea prevederilor normative mai sus citate, evidențiază faptul că termenul de prescripție a dreptului organului fiscal de a stabili și a determina obligația fiscală datorată, se prescrie în termen de 5 ani și începe să curgă de la data de 1 ianuarie a anului următor celui în care s-a constituit baza de impunere care a generat creanța fiscală.

Este important a se observa că dispozițiile legale anterior menționate nu se referă la momentul declarării, calculării, stabilirii, finalizării sau regularizării bazei de impunere a creanței fiscale și a obligației fiscale corelative, ci trimit expres la momentul constituirii, al generării bazei de impunere.

Nu se poate declara un impozit în absența bazei sale de impunere, deci a profitului, de unde rezultă faptul că, la data declarării și plății impozitului pe profit, în cursul anului fiscal aferent, profitul a fost deja generat. Drept urmare, interpretarea sistematică a prevederilor legale conduce la concluzia că profitul, deci baza de impunere a obligației reprezentate de plata impozitului pe profit, se constituie constant în chiar cursul anului fiscal în cauză, fiind doar calculat cu titlu final și declarat cu titlu recapitulativ prin declarația 101 depusă în cursul anului următor celui în cauză.

Or, în vederea stabilirii momentului de la care începe să curgă prescripția fiscală, legea nu se referă la calcularea finală sau declararea recapitulativă a bazei de impunere, ci la momentul constituirii acesteia, care este distinct și, în mod necesar și logic, anterior calculului final.

Mai mult, baza de impunere pentru veniturile care generează obligații fiscale (impozite, taxe, contribuții etc.) o constituie veniturile impozabile. Momentul în care se naște un venit impozabil este dat de momentul în care acest venit este înregistrat în contabilitate și constituie momentul constituirii bazei de impunere.

În acest sens, este și practica Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal (e.g. Decizia nr. 2103/6.06.2017).

2. Contencios administrativ și fiscal. Legalitatea deciziei de impunere emise în temeiul unei decizii a Curții de Conturi prin care s-a constatat că impozitele pe clădiri și terenuri au fost subevaluate ca urmare a greșitei delimitări/zonări

Materia: contencios administrativ și fiscal
Subcategorie: financiar fiscal
Obiect ECRIS: anulare act administrativ
Acte normative incidente: O.G. nr. 92/2003

Opinia unanim exprimată este în sensul anulării în totalitate a deciziilor de impunere contestate, atât în ceea ce privește debitul principal configurat de diferența de impozit, stabilită anterior adoptării unei HCL care să reflecte o corectă zonare în concordanță cu constatările Curții de Conturi, cât și în ce privește accesoriile debitului principal anterior menționat.

Argumente:

Potrivit art. 247 din Legea 571/2003, este atributul Consiliului Local să stabilească zonele din cadrul localității, în funcție de poziția terenului față de centrul localității, de rețelele edilitare, precum și de alte elemente specifice fiecărei unități administrativ-teritoriale, conform documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism, registrelor agricole, evidențelor specifice cadastrului imobiliar-edilidar sau altor evidențe agricole sau cadastrale care pot afecta valoarea terenului. Astfel, stabilirea zonei este o etapă prealabilă, obligatorie în vederea emiterii unei decizii de impunere iar în condițiile în care s-a emis un asemenea act administrativ (care a produs efecte juridice și a intrat în circuitul civil) este necesar ca actele ulterioare (cum este cazul deciziilor de impunere) să fie conforme cu Hotărârea de Consiliu Local.

Prevederile HG 44/2004 detaliază modul de calcul al impozitului pe teren prin raportare la categoria de folosință și de zone, identificate prin literele: A, B, C și D, cu trimitere la art. 258 Cod fiscal care la rândul său se referă la zona și/sau categoria de folosință a terenului, conform încadrării făcute de consiliul local.

Dispozițiile Codului fiscal, dar și ale Normelor Metodologice stabilesc un cadru general de calcul al impozitului pe teren, iar cuantumul concret al acestuia (element esențial al unei decizii de impunere) depinde de încadrarea făcută de Consiliu Local. Or, din această perspectivă, existența unei Hotărâri de Consiliu

Local prin care s-a stabilit o anumită modalitate de încadrare a terenului extravilan nu poate fi ignorată la momentul emiterii deciziei de impunere. Eroarea Consiliului Local în stabilirea zonei/categoriei de folosință, nu poate fi imputată contribuabilului (cărui îi erau opozabile dispozițiile din hotărârea consiliului local privind delimitarea/zonarea greșită) și nici nu poate fi îndreptată prin emiterea unor decizii de impunere cu ignorarea propriului act administrativ.

Emiterea unei noi hotărâri privind delimitarea/zonarea nu poate produce efecte decât de la data aducerii acesteia la cunoștință publică (art. 49 alin. 1 din Legea nr. 215/2001) și nu poate constitui temei pentru recalcularea impozitului pe perioada anterioară în care și-a produs efectele o altă hotărâre de Consiliu Local.

A admite contrariul ar implica nu doar o încălcare a principiilor fundamentale care guvernează materia actelor administrative (limitele revocabilității actelor dar și principiul legalității și al executorialității actului neanulat) dar și o încălcare a principiului certitudinii impunerii.

Prevederile Normelor Metodologice de aplicare a art. 247 din Codul fiscal aplică în concret principiul neretroactivității stipulând că doar ulterior modificării modului de delimitare a zonelor este posibilă modificarea cuantumului impozitului pe teren și doar pentru anul fiscal următor. Or, în lipsa unei asemenea modificări (prin Hotărâre de Consiliu Local și nu doar ca urmare a constatărilor Curții de Conturi) nu putea fi recalculat impozitul pentru anii precedenți.

3. Contencios administrativ. Stabilirea taxei de timbru în cazul căilor de atac promovate de către instituții publice.

Materia: contencios administrativ și fiscal
Subcategorie: contencios administrativ
Obiect ECRIS: anulare act administrativ
Acte normative incidente: art. 30 din O.U.G. nr. 80/2013

Potrivit opiniei majoritare, nu toate căile de atac promovate de instituțiile publice sunt scutite de plata taxelor judiciare de timbru, în temeiul art. 30 alin. 1 din OUG nr. 80/2013 coroborat cu art. 28 din OUG nr. 80/2013, ci doar acelea ce au ca obiect venituri publice.

Argumente:

Dispozițiile art. 1 din OUG nr. 80/2013 consacră principiul potrivit căruia taxele judiciare de timbru sunt datorate, de către toate persoanele juridice, fără distincție, cu excepția cazurilor de scutire anume prevăzute de lege.

În temeiul dispozițiilor art. 30 alin. 1 din OUG nr. 80/2013 sunt scutite de taxa judiciară de timbru acțiunile și cererile, inclusiv căile de atac formulate, potrivit legii, de Senat, Camera Deputaților, Președinția României, Guvernul României, Curtea Constituțională, Curtea de Conturi, Consiliul Legislativ, Avocatul Poporului, de Ministerul Public și de Ministerul Finanțelor Publice, indiferent de obiectul acestora, precum și cele formulate de alte instituții publice, indiferent de calitatea procesuală a acestora, când au ca obiect venituri publice.

Raportat la dispozițiile normative anterior menționate, nu toate căile de atac promovate de instituțiile publice sunt scutite de plata taxelor judiciare de timbru, ci doar acelea ce au ca obiect venituri publice. Întrucât amenzile contravenționale se includ în categoria de venituri publice în sensul art. 30 alin. 2 din OUG nr. 80/2013, se justifică scutirea de plata taxelor judiciare de timbru a cererilor de apel formulate de instituțiile publice emitente a proceselor-verbale de constatare și sancționare a contravențiilor, în litigiile având ca obiect plângeri contravenționale.

Însă, în ipoteza în care litigiul nu are ca obiect venituri publice și nu este incident nici un alt caz de scutire prevăzut expres de lege, instituției publice ce exercită calea de atac îi incumbă obligația de plată a taxei judiciare de timbru.

În acest sens, sunt și considerentele Deciziei nr. 277/10.05.2017, pronunțate de Curtea Constituțională, potrivit cărora existența calității de autoritate/instituție publică nu este suficientă pentru a beneficia de scutirea prevăzută la art. 30 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, aceasta nefiind aplicabilă decât în cazul special al veniturilor publice, iar nu și în cazul în care instituția formulează cereri ca urmare a pretențiilor ce decurg din contracte civile sau comerciale sau alte raporturi ce excedează domeniul strict delimitat al noțiunii de venituri publice. Așa fiind, nu toate pretențiile pecuniare formulate de instituțiile prevăzute în art. 30 alin. (1) din actul normativ menționat sunt scutite de taxa judiciară de timbru.

4. Civil. Tipul de hotărâre(sentință sau decizie) pronunțată de instanța de apel în ipoteza admiterii excepției de necompetență materială și declinării în favoarea instanței competente.

Materia: civil

Subcategorie: alte tipuri de cauze

Obiect ECRIS: alte cereri

Acte normative incidente: art. 132, art. 424 alin. 1 și 3, art. 482 C. proc. civ.

Se consideră, potrivit opiniei majoritare, că instanța de apel, în ipoteza admiterii excepției de necompetență materială și declinării în favoarea instanței competente, pronunță o decizie, iar nu o sentință.

Argumente:

Potrivit dispozițiilor art. 424 C. proc. civ.:

- (1) Hotărârea prin care cauza este soluționată de prima instanță sau prin care aceasta se dezinvestește fără a soluționa cauza se numește sentință.

- (3) Hotărârea prin care instanța se pronunță asupra apelului, recursului și recursului în interesul legii, precum și hotărârea pronunțată ca urmare a anulării în apel a hotărârii primei instanțe și reținerii cauzei spre judecare ori ca urmare a rejudecării cauzei în fond după casarea cu reținere în recurs se numesc decizie.

În ce privește denumirea hotărârilor, art. 424 C. proc. civ., distinge între încheiere, sentință și decizie.

Art. 414 alin. 1 teza finală C. proc. civ., potrivit căreia prima instanță, în situația în care se dezinvestește fără a soluționa cauza, pronunță o sentință nu se aplică în temeiul prevederilor art. 482 C. proc. civ. și în ceea ce privește judecata în apel, întrucât există dispoziția specială menționată în art. 424 alin. 3 din noul Cod de procedură civilă. În consecință, hotărârile pronunțate de instanța compusă din doi judecători, inclusiv atunci când își declină competența, poartă denumirea de decizii, iar nu de sentințe.

5. Civil. Invocarea prescripției dreptului de a cere executarea silită/perimării executării silite/a altor apărări similare în cadrul contestațiilor la executare formulate pentru anularea unor acte de executare silită subsecvente, iar nu în cadrul contestației la executarea silită însăși, formulată în termenul legal. Consecințe.

Materia: civil
Subcategorie: executare silită
Obiect ECRIS: contestație la executare
Acte normative incidente: art.2513 NCC,
art. 697, art. 712 , art. 713, art. 714 N.C.
proc.civ./art. 399, 401 V. C.proc.civ.

NOTĂ: Având în vedere imposibilitatea formulării unei opinii majoritare, în contextul relevării importanței analizei practicii CJUE și a organizării de Curtea de Apel Tg. Mureș a unei conferințe în materia executării silite în data de 16.03.2018, s-a stabilit prorogarea discutării acestei teme, pentru următoarea întâlnire profesională trimestrială.

Subtemă 5.1. : Invocarea prescripției dreptului de a cere executarea silită în cadrul contestațiilor la executare formulate pentru anularea unor acte de executare silită subsecvente, iar nu în cadrul contestației la executarea silită însăși, formulată în termenul legal.

Reglementare:

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ 2013

Art. 712

Condiții de admisibilitate

- (1) *Dacă executarea silită se face în temeiul unei hotărâri judecătorești sau arbitrale, debitorul nu va putea invoca pe cale de contestație motive de fapt sau de drept pe care le-ar fi putut opune în cursul judecății în primă instanță sau într-o cale de atac ce i-a fost deschisă.*
- (2) *În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui alt titlu executoriu decât o hotărâre judecătorească, se pot invoca în contestația la executare și motive de fapt sau de drept privitoare la fondul dreptului cuprins în titlul executoriu, numai dacă legea nu prevede în legătură cu acel titlu executoriu o cale procesuală specifică pentru desființarea lui.*
- (3) *Nu se poate face o nouă contestație de către aceeași parte pentru motive care au existat la data primei contestații. Cu toate acestea, contestatorul își poate modifica cererea inițială adăugând motive noi de contestație dacă, în privința acestora din urmă, este respectat termenul de exercitare a contestației la executare.*

Art. 714

Termene

- (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când:
  1. contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care îl contestă;
  2. cel interesat a primit comunicarea ori, după caz, înștiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;
  3. debitorul care contestă executarea însăși a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația sau executarea se face fără somație.
- (2) Contestația împotriva încheierilor executorului judecătoresc, în cazurile în care acestea nu sunt, potrivit legii, definitive, se poate face în termen de 5 zile de la comunicare.
- (3) Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.
- (4) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația prin care o terță persoană pretinde că are un drept de proprietate sau un alt drept real asupra bunului urmărit poate fi introdusă în tot cursul executării silite, dar nu mai târziu de 15 zile de la efectuarea vânzării ori de la data predării silite a bunului.

CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ 1865

Art. 399

- (1) Împotriva executării silite, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare. De asemenea, dacă nu s-a utilizat procedura prevăzută de art. 281¹, se poate face contestație și în cazul în care sunt necesare lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea titlului executoriu, precum și în cazul în care organul de executare refuză să înceapă executarea silită ori să îndeplinească un act de executare în condițiile prevăzute de lege.
- (3) În cazul în care executarea silită se face în temeiul unui titlu executoriu care nu este emis de o instanță judecătorească, se pot invoca în contestația la executare apărări de fond împotriva titlului executoriu, dacă legea nu prevede în acest scop o altă cale de atac.

Art. 401

- (1) Contestația se poate face în termen de 15 zile de la data când:
  - a) contestatorul a luat cunoștință de actul de executare pe care-l contestă sau de refuzul de a îndeplini un act de executare;
  - b) cel interesat a primit, după caz, comunicarea ori înștiințarea privind înființarea popririi. Dacă poprirea este înființată asupra unor venituri periodice, termenul de contestație pentru debitor începe cel mai târziu la data efectuării primei rețineri din aceste venituri de către terțul poprit;

c)debitorul care contestă executarea însăși a primit somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit somația sau executarea se face fără somație.

- *(1¹)Contestația privind lămurirea înțelesului, întinderii sau aplicării titlului executoriu se poate face oricând înăuntrul termenului de prescripție a dreptului de a cere executarea silită.*

Într-o opinie, invocarea excepției prescripției dreptului de a cere executarea silită este o apărare inadmisibilă dacă este cuprinsă în concret în motivarea solicitării de anulare a unui anumit act de executare silită subsecvent deoarece, prin consecințele implicate, *vizează anularea executării silite însăși*.

Dat fiind efectul constatării intervenirii prescripției extinctive – de stingere a dreptului de a obține executarea silită și negare a puterii executorii a titlului – efect ce vizează valabilitatea executării silite înseși, aplicabile sunt dispozițiile art. 715 alin. 1 pct. 3 NCPC, potrivit căruia: „(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, contestația privitoare la executarea silită propriu-zisă se poate face în termen de 15 zile de la data când: [...] 3. debitorul care contestă executarea însăși a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația ori de la data când a luat cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația sau executarea se face fără somație.”

Mai reținem că invocarea acestui motiv de anulare a executării este opțională pentru contestator, instanța neputând să-l invoce din oficiu, astfel că neinvocarea poate fi interpretată ca o alegere conștientă a debitorului. Se impune interpretarea în sensul că invocarea trebuie realizată în termenul instituit de art. 715 alin. 1 pct.3 NCPC, deoarece altfel s-ar putea ajunge în situația în care contestatorul în pasivitate ia poziție abia după efectuarea unui număr mare de demersuri costisitoare în vederea executării sale silite (spre exemplu, atacând pe acest temei legal procesul verbal de adjudecare al imobilului vândut la licitație).

Dacă se apreciază că excepția prescripției dreptului de executare silită invocată cu privire la un act de executare silită subsecvent va produce efecte doar pentru viitor, neafectând eventualele sume de bani deja obținute în baza actelor de executare silită anterioare, este illogică aprecierea că anumite sume de bani s-au reținut în mod legitim în baza unui titlu executoriu rămas fără putere executorie; dacă distribuirea nu s-a realizat deja, respectivele sume nu vor mai putea fi distribuite și astfel, constatarea prescripției va avea și efecte retroactive, lipsind de efect actele de executare ce nu au fost atacate.

În acest sens, Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat Vol II – art. 527-1.134 - coordonatori Viorel Mihai Ciobanu și Marian Nicolae, Universul Juridic București 2016 (pag. 707):

„Potrivit art. 2513 NCC, prescripția nu poate fi invocată în tot cursul procesului, ci trebuie ”opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate”. Textul are în vedere prescripția dreptului la acțiunea condamnatorie, însă el reprezintă regula de principiu, de drept comun în materie.

De aceea, cât privește prescripția dreptului de a obține executarea silită, aceasta nu poate fi opusă oricând, pe toată durata executării silite, o astfel de soluție contravenind, dacă nu literei, spiritului art. 2513 NCC. În consecință, facultatea invocării prescripției executării silite este temporară, fiind supusă termenelor de exercitare a contestației la executare. [...] Cum prescripția vizează de regulă, legalitatea executării silite înseși, iar nu doar a actelor de executare, [...] nu poate fi invocată, pe calea contestației la executare, oricând, adică în tot timpul executării, ci numai în primul termen de 15 zile în care aceasta poate fi formulată...”.

Într-o altă opinie, este inechitabil, în contextul unei executări silite care implică mai multe acte succesive de executare, să refuzi debitorului dreptul de a se prevala de intervenirea prescripției dreptului de executare silită pentru viitor. Este posibil ca debitorul să nu aibă cunoștințele sau suportul teoretic necesar pentru a observa și invoca, în intervalul scurt de 15 zile, aspectul intervenirii prescripției dreptului material de a promova executarea silită.

Se poate reține aplicabilitatea principiului cine poate mai mult poate și mai puțin. Astfel, dacă debitorul înțelege să nu se prevaleze de această excepție prin raportare la întreaga executare silită, păstrează, totuși, dreptul de a se prevala de excepție prin raportare la o anumite parte a executării silite, respectiv cu privire la unele acte concrete de executare silită.

Potrivit unei a treia opinii, în cazurile în care pe calea contestației la executate este invocată prescripția dreptului la executarea silită, atâta timp cât sunt realizate acte de executare silită, contestația debitorului nu poate fi respinsă ca tardivă.

Potrivit art. 6 din Decretul-lege nr. 167/1958 *„dreptul de a cere executarea silită în temeiul oricărui titlu executor se prescrie prin împlinirea unui termen de 3 ani*, iar art. 18 statuează că *„instanța judecătorească și organul arbitral sunt obligate ca, din oficiu, să cerceteze, dacă dreptul la acțiune sau la executarea*

silită este prescris.” Aceasta pentru că potrivit art. 405 din Cod procedură civilă „prin împlinirea termenului de prescripție orice titlu executoriu își pierde puterea executorie”.

În acest context, limitarea dreptului debitorului de a invoca excepția prescripției dreptului la executarea silită doar în cadrul unei contestații la executare propriu-zise, în termenul de 15 zile de la înaintarea primei somații, este contrară scopului urmărit de legiuitor prin dispozițiile legale mai sus enunțate. Astfel, acesta a urmărit să pună nu numai la îndemâna părților, dar și a instanței, un mijloc juridic care să zădărnicească demersurile creditorului lipsit de diligență de a-și executa silit creanța după trecerea unu anumit termen. Această excepție trebuie să fie invocată și din oficiu, potrivit vechii reglementări aplicabile speței, deci și de instanța de judecată, în orice stare a pricinii. Or, din interpretarea sistematică a acestor dispoziții și interpretarea *per a contrario* a art. 20 din Decretul-lege nr. 167/1958, care prevede că „debitorul nu are dreptul să ceară înapoierea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit”, reiese că dacă pe parcursul executării își dă seama că aceasta este prescrisă, debitorul împotriva căruia continuă actele de executare are posibilitatea să solicite încetarea lor ca efect al constatării prescripției.

Față de cele ce preced, considerăm că s-ar impune respingerea excepției tardivității înaintării contestației și analiza excepției prescripției dreptului la executarea silită.

Subtemă 5.2 : Situația altor apărări similare. Probleme se ridică în situația în care se aduc și alte critici executării silite:

1. lipsa calității de reprezentant convențional, în cazul executărilor silite demarate în temeiul dispozițiilor Codului de procedură civilă din 2013, atunci când executarea silită este pornită la inițiativa mandatarului convențional - persoană juridică - al creditorului persoană juridică (aplicabilitatea art. 84 din Codul de procedură civilă în fața executorului judecătoresc în interpretarea dată acestuia de Decizia HP nr. 8/2016 pronunțată de ÎCCJ).
2. Pierderea componentei de executorialitate a creanței rezultate dintr-un contract de credit ca urmare a cesiunii sau subrogației

Într-o opinie, asemenea critici sunt calificate drept apărări pe fondul cauzei cu motivarea similară celei din cazul prescripției astfel că având în vedere că tind spre anularea întregii executări silite. În acest sens contestația la executare prin care se invocă este calificată drept contestație la executare silită împotriva executării silite ce trebuie exercitată în termen de 15 de zile de la luarea la cunoștință a primelor acte de executare silită. În sprijinul acestei opinii se invocă prevederile art. 713 alin. 2 care face o distincție între titlurile executorii, în sensul că permite în cazul acelor titluri care nu sunt reprezentate de hotărâri judecătorești sau arbitrale și pentru care nu există o cale procesuală specifică de desființare, invocarea unor motive de fapt și de drept privitoare la fondul dreptului coroborat cu 713 alin. 3 care prevede că nu se poate face o nouă contestație pentru motive noi, care existau la data formulării primei contestații însă este permisă modificarea contestației cu condiția respectării termenului de exercitare.

Deci, dacă s-ar permite invocarea unor motive ce țin de fondul dreptului cuprins în titlul executoriu în momente procesuale ulterioare emiterii primelor acte de executare (fie ele atacate sau nu), s-ar eluda dispozițiile art. 713 alin. 3 și cele referitoare la termenele de formulare a contestației la executare împotriva executării silite însăși.

Invocarea acestor apărări pe calea unei contestații întemeiate pe dispozițiile art. 712 alin. 2 Cod procedură civilă nu poate conduce la altă concluzie, de vreme ce potrivit art. 22 Cod procedură civilă, judecătorul este cel care stabilește calificarea juridică a actelor sau faptelor deduse judecății.

Verificând prevederile art. 712 alin. 2 Cod procedură civilă, se desprinde concluzia că acest text reglementează o formă de contestație la executare specifică titlurilor executorii constând în hotărâri judecătorești (*dacă nu s-a utilizat procedura de la art. 443*), el se coroborează apoi cu dispozițiile art. 715 alin. 3 în privința termenului de formulare, în contextul în care poate fi fixat în mod obiectiv intervalul de timp în care curge termenul de prescripție a executării silite. Acest raționament nu este de natură să conducă la concluzia că în cazul altor tipuri de titluri executorii nu pot exista probleme legate de lămurirea întinderii, înțelesului sau aplicării titlului, ci doar că asemenea critici trebuie calificate drept contestație la executare împotriva executării silite însăși și invocate cu respectarea termenului prevăzut de art. 715 alin. 1 pct. 3 Cod procedură civilă.

Această opinie este susținută și în doctrină. În acest sens, în Drept procesual civil, Gabriel Boroi și Mirela Stancu, editura Hamangiu 2017, pg. 1160 – 1161 se evidențiază că: motive de contestație la executare propriu zisă: lipsa caracterului executoriu al titlului, lipsa titlului însuși, prescripția dreptului de a cere executarea silită, invocarea unor modalități de stingere a creanței: compensația sau confuziunea; în opinia aceluiași autori premisa de aplicare a art. 712 alin. 2 este aceea ca titlul executoriu să fie reprezentant de o hotărâre judecătorească, cu nuanțări în privința hotărârii arbitrale pg. 1163.

Într-o altă opinie, unele din aceste apărări, față de efectele pe care le produc, sunt formulate pe calea contestației la executare formulate în temeiul art. 712 alin. 2 Cod procedură civilă, respectiv contestația privind lămurirea asupra înțeleșului, întinderii sau aplicării titlului executoriu astfel că, în acord cu dispozițiile art. 715 alin. 3 Cod procedură civilă, aceasta se poate face oricând pe durata termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.

Subtemă 5.3. : Problema perimării executării silite: pentru invocarea acestuia este necesar ca debitorul să fie în termen față de cel puțin un act de executare silită sau incidența acestei sancțiuni deschide debitorului o acțiune în constatarea incidenței perimării, independent de actele de executare silită emise până la acel moment?

Reglementare:

Art. 697

Constatarea perimării. Efecte

- *Perimarea se constată de către instanța de executare, la cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părților.*
- *Perimarea executării atrage desființarea tuturor actelor de executare, cu excepția celor care au dus la realizarea, în parte, a creanței cuprinse în titlul executoriu și a accesoriilor.*

În cadrul dezbaterilor, s-a acceptat în mod unanim că în situația în care în cursul executării silite pentru o perioadă de 6 luni nu sunt emise acte de executare silită, debitorul care constată că s-a împlinit termenul de perimare are deschisă posibilitatea formulării unei acțiuni în constatare propriu zisă, astfel că independent de indicarea denumirii cererii ca fiind *contestație la executare*, judecătorul trebuie

să califice acțiunea debitorului drept o cerere de constatare a perimării ca demers se sine stătător.

Divergențe au apărut în situația în care după trecerea unui interval de timp suficient de lung încât să atragă sancțiunea perimării, executorul judecătoresc emite acte de executare silită.

Într-o opinie, acțiunea în constatarea perimării devine o veritabilă acțiune în realizare care îmbracă forma contestației la executare împotriva actelor de executare emise ulterior împlinirii termenului de perimare, fiind necesar ca debitorul diligent să respecte termenul de 15 zile de la comunicare pentru a contesta aceste acte, sub sancțiunea de a pierde posibilitatea de a mai invoca incidența perimării.

Într-o altă opinie, acțiunea în constatare își păstrează regimul autonom, astfel că și în situația în care s-ar constata tardivitatea contestației la executare, debitorul ar avea în continuare posibilitatea invocării perimării, fiindcă *„executarea se perimă de drept”*, conform art. 697 alin. 1 noul Cod de procedură civilă și *„se constată de către instanța de executare, la cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, prin încheiere dată cu citarea în termen scurt a părților”* - art. 698 alin. 1 din noul Cod de procedură civilă. Or, este cert că legiuitorul a prevăzut o procedură separată, independentă de procedura contestației la executare, pentru constatarea perimării.

Atâta vreme cât incidența perimării presupune trecerea unui termen în care nu se emit acte de executare, nu se poate admite situația în care față de ultimul act de executare emis cu 6 luni înaintea formulării cererii de perimare, debitorul să mai fie în termen pentru contestarea lui; respectiv să aștepte după împlinirea celor 6 luni, emiterea unui act de executare, iar doar cu privire la acesta să formuleze o contestație la executare în care să invoce perimarea.

Potrivit unei a treia opinii, s-a apreciat că în practică, dacă se ajunge la această situație, **mijlocul procedural corect este acela al contestației la executare** întrucât acțiunea în constatare devine inadmisibilă față de posibilitatea exercitării unei acțiuni în realizare. Însă în situația în care nu se mai emit noi acte de executare nu se poate nega accesul la justiție al debitorului sub forma unei acțiuni în constatare.

6. Civil. Posibilitatea invocării clauzelor abuzive din cuprinsul titlului executoriu - contract de credit - în cadrul contestației la executare.

Materia: civil
Subcategorie: executare silită
Obiect ECRIS: contestație la executare
Acte normative incidente: art. 712 alin. 3, art
715 alin. 1 și 3C. proc. civ.

NOTĂ: Având în vedere imposibilitatea formulării unei opinii majoritare, în contextul relevării importanței analizei practicii CJUE și a organizării de Curtea de Apel Tg. Mureș a unei conferințe în materia executării silite în data de 16.03.2018, s-a stabilit prorogarea discutării acestei teme, pentru următoarea întâlnire profesională trimestrială.

O primă opinie exprimată, a fost aceea că invocarea clauzelor abuzive se subsumează situației în care se invocă apărări ce privesc întinderea creanței, astfel că din punct de vedere procedural calificarea este cea de contestație la executare propriu zisă, fiind necesară respectarea termenului de 15 zile de la emiterea somației sau după caz de la luarea la cunoștință a primelor acte.

Pe calea contestației privind lămurirea titlului nu pot fi invocate apărări de fond, rolul instanței de executare în această ipoteză fiind limitat în a interpreta conținutul titlului executoriu, în a lămuri dispozițiile ori, după caz clauzele obscure sau echivoce, în vederea explicitării înțelesului, întinderii ori aplicării titlului executoriu și a determinării limitelor înăuntrul cărora va trebuie să se desfășoare executarea silită.

Or, când contestatorul invocă adevărate nulități ale titlului executoriu, apreciind că multe din clauzele acestuia sunt nule absolut, solicită și anularea tuturor actelor de executare ca urmare a acestui aspect. Mai mult, contestatorul invocă și prevederile Legii nr. 193/2000 care reglementează raporturile dintre consumatori și profesioniști, constatarea nulității unei clauze care urmează a fi considerată abuzivă putând atrage desființarea întregului contract.

Prin urmare, contestatorul nu beneficiază de prevederile art. 715 alin 3 C. proc. civ. care consacră lipsa unui termen de exercitare a contestației, în limita termenului de prescripție al executării silite, ci este ținut de prevederile art. 715 alin 1 pct 3 care instituie un termen obligatoriu de decădere de formulare a contestației la executare. Termenul este de 15 zile și curge de la data când a primit încheierea de încuviințare a executării sau somația ori de la data când a luat

cunoștință de primul act de executare, în cazurile în care nu a primit încheierea de încuviințare a executării și nici somația sau executarea se face fără somație.

O a doua opinie exprimată susține calificarea juridică a unei astfel de contestații ca fiind o contestație la executare cu privire la lămurirea înțelesului, întinderii și aplicării titlului executoriu prevăzută de art. 712 alin. 3 din Codul de procedură civilă, astfel că în temeiul art. 715 alin. 3 din Codul de procedură civilă nu se mai pune problema tardivității pentru că o asemenea contestație se poate promova oricând în termenul de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. Această calificare ar fi în acord și cu dreptul european în materia protecției drepturilor consumatorilor.

O a treia opinie exprimată a fost aceea în care analiza clauzelor abuzive urmează a fi realizată în temeiul dreptului și a jurisprudenței europene în materie, dar cu condiția respectării dreptului procesual național, respectiv cel puțin față de un act de executare contestația să fie formulată în termen, apreciindu-se că în caz contrar nu sunt respectate dispozițiile dreptului intern ce reglementează termenul în care poate fi înaintată contestația la executare. Se arată că pentru situația în care contestația nu a fost formulată în termen, consumatorul are alte remedii: acțiunea în constatarea caracterului abuziv al clauzelor sau procedura administrativă.

Într-o altă opinie, s-a apreciat că este suficientă formularea unei contestații la executare care, în baza dreptului și a jurisprudenței europene, permite antamarea problemei clauzelor abuzive fără a mai cerceta problema tardivității. Cu toate acestea și în acest caz trebuie aduse critici și executării silite pentru că, în caz contrar, dacă singurul scop urmărit de parte este cel determinat de declararea caracterului abuziv al clauzelor urmează ca, indiferent de denumirea dată cererii, judecătorul, în temeiul art. 22 alin. 4 din noul Cod de procedură civilă, să dea calificarea corectă, aceea de acțiune în constatare.

A fost propusă o soluție care se susține că asigură atât respectarea jurisprudenței Curții de Justiție Europene în materia dreptului consumatorului, cât și dreptul intern: disjungerea acțiunii în constatare de contestația la executare și, după administrarea probatoriului pe contestația la executare și parcurgerea cercetării judecătorești, suspendarea contestației la executare până la soluționarea

acțiunii în constatare a clauzelor abuzive, în baza art. 413 alin. 1 pct. a din noul Cod de procedură civilă.

7. Civil. Excepția netimbrării cererilor de intervenție (accesorie, principală, forțată), chemare în garanție, arătare a titularului dreptului. Momentul punerii în dezbatere. Soluția. Calea de atac.

Materia: civil
Subcategorie: alte tipuri de cauze
Obiect ECRIS: alte cereri
Acte normative incidente: art. 64 alin. 4, art. 148 alin. 6 C. proc. civ.

Conform opiniei unanim exprimate, aspectele ce vizează timbrajul se impun a fi verificate în etapa admisibilității cererii de intervenție, ca o condiție extrinsecă a actului de procedură. Consecința netimbrării cererii de intervenție este respingerea acesteia ca inadmisibilă și incidența art.64 alineat 4 Cod procedură civilă.

Argumente:

În raport de prevederile art. 33 alineat 1 din OUG 80/2013, conform cărora „(1) Taxele judiciare de timbru se plătesc anticipat, cu excepțiile prevăzute de lege” și în acord cu practica și doctrina în materie, apreciem că aspectele privitoare la timbraj, țin de legala investire a instanței și se impun a fi verificate anterior declarării ca admisibile a cererii de intervenție.

În ceea ce privește anularea cererii ca netimbrate și acordarea căii de atac speciale prevăzute de art.64 alineat 4 Cod procedură civilă, s-a apreciat că față de dispozițiile art. 457 Cod procedură civilă, în materia căilor de atac nu pot fi avute în vedere dispoziții similare, nefiind admisibilă analogia.

De asemenea, soluția anulării cererii de intervenție ca netimbrată cu posibilitatea de a fi atacată odată cu fondul, nu respectă voința legiuitorului, care prin modificările aduse prin noul Cod de procedură civilă a înțeles să instituie în această materie o cale de atac specială, ce se judecă în regim de urgență în contextul în care intervine totodată o suspendare de drept a judecării cererii principale, astfel încât aspectele ce privesc cadrul procesual să fie tranșate definitiv în fața primei instanțe.

8. Contencios administrativ. Limitele investirii instanței de contencios administrativ în raport de exprimarea expresă a autorității publice în sensul unui „refuz nejustificat” de emitere a autorizației de construire. Efectele emiterii certificatului de urbanism în scopul „intrării în legalitate”, în contextul în care în zonă există o interdicție temporară de construire până la întocmirea PUZ –ului.

Materia: contencios administrativ și fiscal
Subcategorie: contencios administrativ
Obiect ECRIS: obligație de a face
Acte normative incidente: art. 28 din Legea nr. 50/1990, art. 30 din Ordinul nr. 839/2009, art. 2 alineat 1 litera i din Legea 554/2004

Opinia majoritară este în sensul că, cenzurând caracterul justificat/nejustificat al refuzului de emitere a autorizației de construire, instanța va analiza nu doar motivele exprimate de autoritatea publică în cuprinsul refuzului, ci fiind investită cu un petit de obligare a autorității publice la emiterea autorizației de construire va analiza și motivele suplimentarea de „refuz”, indicate pentru prima dată în fața instanței de judecată. Certificatul de urbanism nu dă naștere unui drept de construire în favoarea persoanei care l-a obținut, chiar în condițiile în care sunt obținute toate avizele impuse prin acest act.

Argumente:

În cadrul unui litigiu având ca obiect cenzurarea „refuzului nejustificat” al autorității publice, în sensul dispozițiilor art. 2 alineat 1 litera i din Legea 554/2004, instanța are în vedere specificul actului administrativ emis, respectiv o manifestare expresă, explicită de voință a autorității administrative, fără însă ca aceasta să anihileze posibilitatea autorității administrative de a invoca noi argumente pentru susținerea poziției exprimate în procedura administrativă.

Materia contenciosului administrativ este reglementată de norme de drept public și nu există nici o dispoziție legală care să limiteze verificările instanței la aspectele expuse în procedura administrativă.

Un argument suplimentar în sprijinul acestei opinii rezidă în aceea că o acțiune în contencios nu are în această situație doar un petit de cenzurare a

„refuzului nejustificat” ci este întotdeauna însoțită de o cerere prin care se urmărește obligarea autorității (subsecvent constatării caracterului nejustificat al refuzului) la emiterea unui act/efectuarea unei operațiuni administrative. În consecință, în soluționarea celui de al doilea petit, instanța este obligată să aibă în vedere și argumentele suplimentare prezentate pentru prima dată în faza de judecată sau alte impedimente instituite legal și care exclud o soluție judecătorească de obligare a autorității la emiterea actului administrativ. Această analiză suplimentară este justificată prin aceea că printr-o hotărâre judecătorească nu poate fi obligată o autoritate publică să adopte o conduită contrară dispozițiilor legale.

În ceea ce privește situația în care se contestă „refuzul nejustificat” de emitere a autorizației de construire pentru intrarea în legalitate, în condițiile emiterii anterioare a certificatului de urbanism și obținerea avizelor solicitate prin acesta, certificatul de urbanism nu creează un drept în favoarea persoanei care l-a obținut, chiar în condițiile în care sunt obținute toate avizele impuse prin acest act, dacă există alte impedimente legale (invocate în fața instanței de autoritate sau constatate din oficiu), cum ar fi faptul că în zonă există o interdicție temporară de construire până la întocmirea PUZ –ului, cererea de emitere a autorizației de construire se impune a fi respinsă.

9. Civil. Admisibilitatea recursului incident având ca obiect soluția pronunțată de instanța de fond privind reducerea onorariului avocațial, în contextul în care recursul principal vizează soluția pronunțată asupra cererii principale.

Materia: civil
Subcategorie: alte tipuri de cauze
Obiect ECRIS: alte cereri
Acte normative incidente: art. 472, art. 491 C. proc. civ.

Conform opiniei unanim exprimate, este admisibil recursul incident având ca obiect soluția pronunțată de instanța de fond privind reducerea onorariului avocațial, în contextul în care recursul principal vizează soluția pronunțată asupra cererii principale.

Argumente:

Opțiunea legiuitorului, reflectată în dispozițiile art. 491, raportat la art. 472 Cod proc.civ., nu este aceea de a limita recursul incident la cadrul procesual stabilit prin recursul principal, din perspectiva obiectului acestuia (soluția criticată sub aspectul nelegalității). Dispozițiile procesual civile anterior menționate recunosc dreptul intimatului de a formula recurs incident, prin care să tindă la casarea sentinței atacate, indiferent dacă această cale de atac vizează nelegalitatea soluției criticate prin recursul principal sau o altă soluție neatacată de recurentul principal.

Caracterul accesoriu al recursului incident față de recursul principal nu presupune o limitare a criticilor ce pot fi invocate pe calea recursului incident, ci se referă strict la faptul că soarta recursului incident depinde de recursul principal. În acest sens, potrivit art. 491 C. proc. civ. coroborat cu art. 472 alin. 2 C. proc. civ, dacă recurentul principal își retrage apelul sau dacă acesta este respins ca tardiv, ca inadmisibil ori pentru alte motive care nu implică cercetarea fondului, recursul incident rămâne fără efect și deci va fi respins.

**PREȘEDINTE SECȚIE,
Dr. Marlena Boancă-Ivan**